

Bos en Delta

[911]

R. H. A. VAN DUIN
Rijksdienst voor de IJsselmeerpolders

Inleiding

De hierna volgende serie inleidingen, gehouden voor de Nederlandse Bodemkundige Vereniging, zijn gewijd aan de problemen die zich voordoen in een expansieve samenleving, een samenleving die wordt gekenmerkt door toename van de bevolking, verstedelijking en economische groei. Deze processen hebben we slechts zeer ten dele in de hand, doch ze leiden elk tot grote aanspraken op de ruimte. Omdat de beschikbare ruimte in ons land echter sterk gelimiteerd is, dreigen deze processen vaak meer explosief dan geleidelijk te verlopen, in het bijzonder in de Randstad Holland. Hier komt bij dat de overige fysische milieufactoren in westelijk Nederland bijzonder ongunstig zijn, namelijk een ligging beneden de zeespiegel en een slappe bodem, waar het grondwater met veel pompen nauwelijks een meter beneden het maaiveld kan worden gehouden.

En met deze uitdaging, die het milieu vormt, moeten we het antwoord geven op de vraag hoe we op deze kleine ruimte steeds meer mensen op een plezierige, liefst niet al te kostbare wijze kunnen laten werken, wonen, verplaatsen en ontspannen. Om deze ruimtelijk concurrerende functies harmonisch te laten samengaan is veel technisch vernuft vereist, veel economisch inzicht en planologisch denken, maar ook veel organisatievermogen en bestuurskracht.

Men kan zich de vraag stellen welke van deze aspecten hierbij de zwakste schakel vormt. Het kon wel eens zijn, dat ons technisch niveau aanzienlijk hoger ligt dan dat van de andere factoren en dat met name bijvoorbeeld de bestuurbaarheid de zwakste schakel gaat vormen. Dit verontrustende aspect is mede de aanleiding dat deze serie lezingen, waarin achtereenvolgens planologische, bodemkundige en bosbouwkundige aspecten worden behandeld besloten wordt door een inleiding over de bestuurlijke problemen die met deze ontwikkelingen zijn verweven.

Een aantal andere aspecten kunnen helaas niet of slechts zijdelings aan de orde komen, met name aan mijn eigen vakgebied, de cultuurtechniek, had ik graag meer plaats ingeruimd. Hierover was een en ander te zien tijdens de toen gehouden excursie en kon men lezen in de voortreffelijke gids van ir Krabbe die aan de deelnemers van de excursie werd uitgereikt. Ik wil er nu alleen nog van zeggen, dat van allerlei vormen van grondgebruik, uitgezonderd de natuurwetenschap, de landbouw het meest extensief is. De agrarische waarde is dan ook relatief laag, met als gevolg verschuiving van agrarisch naar niet-agrarisch grondgebruik. En dat, terwijl in de landbouw zelf steeds meer grond nodig is per arbeidskracht door de voortgaande mechanisatie en rationalisatie van dit productieproces. Bedenkt men dat de afvloeiingssnelheid van arbeidskrachten uit de landbouw uiteraard beperkt is, dan is het

